

ARAŞTIRMA

EBELİK VE HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL-HASTANE İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ*

İlkay KAYACAN KESER**

Meryem ÇALIŞKAN***
Esra GÖRDEBİL***

Tuba Zeynep KESKİN***

Alınış Tarihi:7.06.2007

Kabul Tarihi:27.08.2007

ÖZET

Tanımlayıcı olarak yapılan araştırmanın amacı, Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören Ebelik ve Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin okul-hastane işbirliğine(OHI) ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini 2. , 3. ve 4. sınıf 480 öğrenciden, araştırmaya katılmayı kabul eden 335 öğrenci oluşturmuştur. Dört ana başlık altında toplam 14 soruluk anket uygulanmış olup, SPSS-11 programında, iki oran arasındaki farkın anlamlılık testi ve ki-kare önemlilik testi kullanılarak veriler değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonucunda, öğrenciler OHI ile yapılan klinik uygulamaların öğrenilenleri pekiştirdiğini (%60.9), mesleğe adaptasyonu kolaylaştırdığını (%22.2), OHI'nin, çalışan ebe/hemşirelerin iş yükünü azalttığını (%32.6), kendilerini geliştirmeyi sağladığını (%15.6), beklendik düzeydeki OHI sayesinde yeni gelişmelerin mesleğe aktarılarak mesleki gelişimin sağlanacağını (%15.6) ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrenciler, daha çok vaka ile çalışılabilecek (%42.3), ekip iletişiminin iyi olduğu (%30.5), fiziksel ihtiyaçların karşılanabileceği (%18.3) alanlarda uygulama yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak; OHI'nin sağlandığı kurumlarda yapılan uygulamanın ebeler/hemşirelik eğitiminin kalitesi ve mesleki gelişimin sağlanması açısından önemli olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda OHI'yi güçlendirecek parametrelerle ilgili araştırmaların yapılması ve sonuçların eğitim sürecinde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ebelik-Hemşirelik eğitimi, okul-hastane işbirliği

ABSTRACT

Determination of opinions of Midwifery and Nursing Students on the School-Hospital Collaboration

The aim of the present study was to determine the opinions of midwifery and nursing students who have been attending to Antalya Health School, Akdeniz University, on the school hospital collaboration (SHC). Totally, of four hundred and eighty students, 335 were participated to this study and responded the questionnaire form which consist of fourteen questions underlined four main titles. The data were appraised using SPSS-11 version, and tested with chi square test and results were compared with literature.

Students who participated to this study emphasized; clinical applications that were done by SHC stiffened the theoretic knowledge (60.9%), provided easiness to the profession adaption (22.2%), SHC decreased the dense in the service for midwifery/nursings (32.6%), updated to themselves (15.6%). Also, students noticed that they would like to practice with much cases (42.3%) in a good team communication (30.5%), and in suitable physical conditions (18.3%) in the hospital.

* Bu çalışma 5. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'nde (20-21 Nisan 2006, Şanlıurfa) poster bildirisi olarak sunulmuştur.

** Akdeniz Univ. Antalya Sağlık Yüksekokulu (Öğr.Gör)

*** Akdeniz Univ. Antalya Sağlık Yüksekokulu 4. Sınıf Öğrencisi (2006-Mezun)

Our results suggest that SHC in midwifery/nursing education should be provided for the quality of the professional education and adaptation. In conclusion, the parameters that will support the SHC should be investigated and, their results should be applied in both school curriculums and hospital services.

Keywords: Midwifery/Nursing education, school-hospital collaboration

GİRİŞ ve AMAÇ

Ebelik-Hemşirelik eğitiminde klinik uygulama, eğitim sürecinin önemli bir bölümünü oluşturur. Klinik deneyim, öğrenciye teoriyi uygulamaya aktarma ve öğrencilikten profesyonelliğe geçme fırsatı veren bir eğitim sürecidir. Klinik uygulamalar kuramsal ve uygulamalı hemşirelik eğitiminde önemli bir yer tutar ve hemşirelik eğitiminin merkezinde yer alır. Klinik uygulamalar aynı zamanda öğrencilerin hasta ile iletişim kurarak hemşireliğe özel profesyonel bilgi ve becerileri kullanma ve geliştirme, doğru karar verme, problem çözme, kendini anlama yeteneklerinin gelişmesine olanak sağlar (Eskimez ve ark. 2005). Ancak klinik eğitim öğrenci, eğitmen, hemşire ve okul açısından çeşitli sorun ve güçlükleri de beraberinde getirir. Başarılı klinik uygulama ise iyi bir okul-hastane işbirliği (OHİ) ile sağlanabilir. Bu araştırma, Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinin OHİ'ye ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu'nda 2005-2006 öğretim yılı güz döneminde uygulamalı meslek derslerini alan 2. , 3. ve 4. sınıf Hemşirelik ve Ebelik Bölümü öğrencileri (480 kişi) oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçilmeden tüm evrene ulaşmaya çalışılmıştır. Ebelik Bölümü'nden 197 öğrenci, Hemşirelik Bölümü'nden 138 öğrenci olmak üzere araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 335 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Araştırmaya katılım oranı %69.7'dir.

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından ilgili literatür (Yapıcı Okul/Klinik İşbirliği Workshop Raporu 2002, Atalay 2003, Kocaman 2003, Demirkıran 2003, Pekçetin 2003, Danış 2003, Yavuz ve Erdoğan 2003) taranarak "anket formu" oluşturulmuştur. Anket formu öğrencilerin okul-hastane işbirliğine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik 4 açık uçlu soru ve bunların alt soruları olmak üzere toplam 14 sorudan oluşturulmuştur. Araştırma için ilgili kurumdan gerekli yazılı izin alınmış ve araştırmanın ön uygulaması 10 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmanın tüm verileri ise 15 Kasım-15 Aralık 2005 tarihleri arasında toplanmıştır. Soru formları araştırmacılar tarafından önceden belirlenen bir günde, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere sınıflarda toplu halde doldurtulmuştur. Başlangıçta araştırmanın amacı katılımcılara açıklanmış ve katılımcılardan yazılı onam alınmıştır. Anket formlarının doldurulması katılımcıların 20 dakikasını almıştır.

Araştırmada anket formunda yer alan açık uçlu sorulardan elde edilen veriler araştırmacılar tarafından gruplandırılmıştır. Verilerin analizinde araştırmanın güvenilirliği dikkate alınarak öncelikle kişilerin ifadeleri sıralı olarak yazılmış, daha sonra literatüre göre gruplandırılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, SPSS-11 programı kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede, sayı ve yüzdelik hesabı, iki oran arasındaki farkın anlamlılık testi ve ki-kare önemlilik testi kullanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan yüksekokul öğrencilerinin %58.8'i ebelik, %41.2'si

hemşirelik bölümü öğrencisidir. Araştırmaya katılan yüksekokul öğrencilerine

ilişkin veriler Tablo.1’de görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcı Özellikleri

	Bölümler				Toplam	
	Ebelik		Hemşirelik		S	%
	S	%	S	%		
2. Sınıf Öğrencisi	74	59.2	51	40.8	125	100.0
3. Sınıf Öğrencisi	74	64.9	40	35.1	114	100.0
4. Sınıf Öğrencisi	49	51.0	47	49.0	96	100.0
Toplam	197	58.8	138	41.2	335	100.0

Öğrencilerin Okul-Hastane İşbirliğine İlişkin Görüşleri

Öğrencilerimiz OHİ’yi klinikte çalışan ebe/hemşireye katkıları açısından değerlendirdiğinde, OHİ’nin ebe/hemşirelerin iş yükünü azalttığını (%32.6), kendisini geliştirmeyi sağladığını (%15.6) ifade etmişlerdir. Aynı zamanda hemşirelik öğrencilerinin %8.7’si, ebelik öğrencilerinin %6.6’sı OHİ’nin çalışan ebe ve hemşirelerin eğitici rolünü geliştirdiğini belirtmişlerdir. Bu oranın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Atas ve arkadaşları (2006) ise klinikte çalışan hemşirelerin, hemşirelik eğitiminde önemli bir rolünün olduğunu belirtmişlerdir. Hemşirelerle yapılmış başka bir çalışmanın sonucunda da OHİ’nin gereği ve önemine ilişkin benzer sonuçlar bulunmuştur (Kesik ve ark. 2006). Görüldüğü üzere öğrenciler ve çalışan hemşireler ile yapılan farklı çalışmaların sonuçları OHİ’nin gerekliliğini göstermektedir.

Tablo 2’de yüksekokul öğrencilerinin OHİ’nin gereği ve önemine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Yüksekokul öğrencilerimiz tarafından OHİ sağlanmış klinikte uygulama yapmanın öğrenilenleri pekiştirdiği (%60.9), mesleğe uyumu kolaylaştırdığı (%22.2), ekip ve hastayla işbirliğinin gelişmesini sağladığı (%14.7), motivasyonu artırdığı (%5.4) ifade edilmiştir. Çavuşoğlu (1991)

çalışmasında klinik öğretimin, öğrencilerin önceden kazandıkları temel bilimsel bilgileri uygulamadaki becerilerle entegre etmelerini, tanı, tedavi ve hasta bakımına ilişkin konularda yeterli olmalarını ve mesleki becerileri kazanmalarını sağladığını belirtmiştir. Balım ve arkadaşları (2006) da yapmış oldukları çalışmada klinik uygulamaların “teorik bilginin uygulamaya aktarılmasını sağladığını (%31.1)” ve “öğrencinin özgüvenini artırdığını (%81.6)” saptamışlardır. Yapılan başka bir çalışmada, klinik uygulamaların öğrencilerin görev ve sorumluluk alma becerisini geliştirdiğini ve mesleki bilinci artırdığı belirtilmiştir (Coşar ve ark. 2006). Araştırma sonuçlarımız bu bulguları destekler niteliktedir.

Yüksekokul öğrencilerimizin, “eğitim ortamının uygun olması eğitimi olumlu yönde etkiler” görüşü sınıf arttıkça farklılık ($p<0.05$) göstermektedir (Tablo 2).Yapılan benzer çalışmalarda da sağlık kurumlarında malzeme eksikliği, toplantı yapılabilecek yerin olmaması, kişilerarası ilişkilerin uygun olmaması gibi nedenlerden dolayı eğitimin olumsuz etkilendiği belirtilmiştir (Karadağlı 1993, Özgür ve ark. 1997, Ekizler 1994). Bizim çalışmamızın sonuçları da bu bulgular ile paralellik göstermektedir. Hemşirelik mesleğinin bilimsel bilgilere dayanarak yapılması mesleğin gelişmesinde önemli bir faktördür.

Tablo 2. Sınıflara Göre Öğrencilerin OHİ'ye İlişkin Görüşleri

OHİ	2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam		Test Sonucu	
	S	%	S	%	S	%	S	%	p	x ²
Öğrendiklerini uygulamayı, pekiştirmeyi sağlar	68	20.3	78	23.3	58	17.3	204	60.9	p>0.05	4.935
Mesleğe uyumu kolaylaştırır	30	9.0	21	6.3	23	6.9	74	22.2	p>0.05	1.351
Ekip ve hastayla işbirliğinin gelişmesini sağlar	17	5.1	19	5.7	13	3.9	49	14.7	p>0.05	0.576
Klinik ortamın eğitime uygun olması öğrencinin eğitimini olumlu yönde etkiler	13	3.9	26	7.8	18	5.4	57	17.1	*p<0.05	6.787
Klinik ortamın eğitime uygun olmaması öğrencinin eğitimini olumsuz yönde etkiler	9	2.7	11	3.3	12	3.6	32	9.6	p>0.05	1.767
Motivasyonu artırır	6	1.8	5	1.5	7	2.1	18	5.4	p>0.05	0.994
Öğrencinin mesleki süreci öğrenmesini sağlar	10	3.0	8	2.4	8	2.4	26	7.8	p>0.05	0.142
Diğer	7	2.1	10	3.0	8	2.4	25	7.5	p>0.05	1.016

* İstatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Çetinkaya ve Kelleci (2001), hemşireliğin profesyonel bir meslek olabilmesi için hemşirelik mesleğinin araştırmalarla desteklenmesi ve araştırma sonuçlarının kullanılmasının meslekte profesyonelleşmeyi beraberinde getireceğini ifade etmiştir. Yapılan çalışmalarda hemşireliğin bilimsel, teknolojik, sosyal, politik güçlerden koşulsuz etkileneceği ve değişimin kaçınılmaz olacağı belirtilmektedir (Ocakçı 1994, Kaya 2003, Başer 1993, Pektekin 1993, Uzun 1996, Workshop 2002). Yapmış olduğumuz araştırmada yüksekokul öğrencileri beklendik düzeydeki OHİ sayesinde yeni gelişmelerin mesleğe aktararak mesleki gelişimin

sağlanacağını (%15.6) ifade etmişlerdir. Bu oranın sınıf arttıkça arttığı gözlenmiş ve sonucun sınıflar arasında anlamlı bir farklılık yarattığı saptanmıştır (p<0.05). Bu ifadenin en yüksek oranda 4. sınıf öğrencileri tarafından belirtilmiş olmasının nedeninin öğrencilerin mezuniyet aşamasında ve mesleki bilincin kazanılmış olması, mesleki gelişiminin önemini fark etmiş olmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yazıcı ve Eti Aslan (1997) çalışmalarında klinisyen ve akademisyen hemşireler ile öğrencilerin işbirliği yaparak ortak sorunlarda benzer çözümler üretmelerinin mesleki gelişimi sağlayacağını belirtmişlerdir. Balım ve

arkadaşları (2006) çalışmalarında öğrencilerin %66.9'u OHİ'nin mesleki açıdan örgütlenmeyi sağladığını saptamışlardır. Önder ve arkadaşları (2006) yönetici ve çalışanların OHİ'ye yönelik ortak görüşlerini incelemişler ve OHİ'nin verilen bakımın kalitesini arttırdığını saptamışlardır. Bizim çalışmamızda da öğrencilerin %15.8'i OHİ'nin kaliteli sağlık hizmeti vermek açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Uygulama Alanlarında Yaşadıkları Sorunlar

Pektekin (1993) hemşirelik eğitiminin başarılı olabilmesi için eğitimciler, öğrenciler, müfredat-ders programları, eğitim alanları ve eğitsel olanakların önemli faktörler olduğunu belirtmiştir. Yapılan çalışmalarda da klinik uygulamalar sırasında birçok farklı problemin yaşandığı belirlenmiştir (Özgür 1997, Ekizler 1994, Atalay 1994). Öğrencilerin uygulama alanlarında yaşadıkları sorunlar tablo 3'te verilmektedir. Bu bulgulara göre; uygulama alanlarında öğrencilerin ekip tarafından benimsenmediği (%20.4), öğrencilerle ekip üyeleri arasındaki iletişimin yetersiz olduğu (%17.1), mesleğe ilişkin olumsuz ön yargıların öğrencilerin motivasyonunu etkilediği (%6.6) saptanmıştır. Karadakovan (1997), hemşirelik uygulamalarının bir ekip işi olduğunu, eğitimciler, hemşireler ve öğrenciler arasındaki uyumlu işbirliği içindeki çalışmalar sağlıklı ve hasta bireylere verilen hizmetleri olumlu yönde etkilediğini, ekip üyeleri arasında yaşanan kopuklukların ise sağlık hizmetlerini alan ve veren bireylerde doyumsuzluklara ve mutsuzluklara neden olduğunu belirtmiştir. Balım ve arkadaşlarının (2006) yaptığı çalışmada öğrencilerin %56'sı uygulama alanlarında araç-gereç eksikliği yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bizim yapmış olduğumuz çalışma ile bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Yüksekokul öğrencileri uygulama alanlarında çalışan ebeler/hemşireler

ile yaşadıkları sorunların, ebelerin/hemşirelerin işbirliği içinde olmamaları (%21.3), öğrencilere sorumlulukları dışında iş vermeleri (%17.4), eğitici olmamaları (%10.8), yeterli bilgiye sahip olmamaları (%6.3), iş merkezli çalışmaları (%4.8) gibi nedenlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Belirtilen bu sorunlar içerisinde yüksekokul öğrencilerinin ekip üyeleri tarafından iş yükünü azaltan kişi (%14.7) olarak görüldüğü düşüncesi sınıflar arasında anlamlı bir farklılık yaratmıştır ($p<0.05$). Verip ve arkadaşlarının (2006) yapmış olduğu çalışmada ekip üyeleri arasında iletişim problemi yaşama oranı %15.5 iken bizim yapmış olduğumuz çalışmada bu oran %17.1'dir. Aynı çalışmada öğrencilerin %13.7'si ekip tarafından benimsenmediğini ifade etmektedirler. Araştırmamızda da ekip tarafından benimsenmeme ifadesi %20.4 oranındadır.

Uygulamalı eğitim süresi içinde öğrenciler için en önemli sorunlardan bir diğeri ise öğrenci sayısının fazla olması ve bu doğrultuda yeterli uygulama alanlarının olmamasıdır. Yapmış olduğumuz çalışmada öğrencilerin %10.5'i uygulama alanlarında "öğrenci sayısına oranla vaka sayısının yeterli olmadığını" belirtmişlerdir (Tablo 3). Sınıf arttıkça oranın artması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Bunun nedeninin 4.sınıfta verilen Ruh sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği dersinin uygulama alanlarının bulunduğumuz şehirde yetersiz olmasından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz. Yapılan farklı çalışmalarda çalışan ebe ve hemşirelerin mezuniyet sonrası istendik düzeyde hizmet içi eğitim almamaları nedeniyle öğrencilere uygun rol modeli olamadıkları belirtilmiştir (Ekizler 1994, Ocakçı 1994, Ocakçı 1993). Ayrıca çalışan ebelerin/hemşirelerin kendi rol ve sorumluluklarının dışında farklı görevler üstlenmiş olmaları klinik uygulamalarda öğrencilerden de farklı beklentilerin olmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3. Sınıflara Göre Öğrencilerin Uygulama Alanlarında Yaşadıkları Sorunlar

Yaşanan Sorunlar	2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam		Test Sonucu	
	S	%	S	%	S	%	S	%	p	x ²
Öğrencilerin ekip tarafından benimsenmemesi	21	6.3	27	8.1	20	6.0	68	20.4	p>0.05	1.770
Öğrenciler ile ekip üyeleri arasında yeterli düzeyde iletişim kurulmaması	19	5.7	19	5.7	19	5.7	57	17.1	p>0.05	0.826
Mesleğe ilişkin olumsuz düşüncelerin öğrenciye yansıtılarak motivasyonunun azalması	9	2.7	6	1.8	7	2.1	22	6.6	p>0.05	0.480
Öğrenci sayısına oranla vaka sayısının yeterli olmaması	8	2.4	11	3.3	16	4.8	35	10.5	p<0.05	6.235
Uygulama alanlarının gereksinimlere cevap vermemesi	15	4.5	14	4.2	17	5.1	46	13.8	p>0.05	1.801
Diğer	4	1.2	6	1.8	8	2.4	18	5.4	p>0.05	2.817

Tablo 4. Bölümlere Göre Okul Açısından Okul-Hastane İşbirliğinin Nasıl Olması Gerektiği İfadelerinin Karşılaştırılması

Uygun OHİ için	Ebelik		Hemşirelik		Toplam		Test sonucu	
	S	%	S	%	S	%	p	x ²
Verilen teorik eğitiminin yeterli düzeyde olması	30	9.0	21	6.3	51	15.3	p>0.05	0.000
Öğrencinin uygulama alanlarında desteklenmesi	37	11	33	9.9	70	20.9	p>0.05	1.001
Uygulama alanlarına ulaşılabilirliğin kolay olması	9	2.7	3	0.9	12	3.6	p>0.05	0.743
Uygulama ile ilgili düzenlemelerin iyi yapılması	19	5.7	25	7.5	44	13.2	*p<0.05	4.389
Alınan teorik eğitim ile uygulamanın paralellik göstermesi	35	10.4	16	4.8	51	15.2	p>0.05	1.941
Diğer	10	3.0	12	3.6	22	6.6	p>0.05	1.193

* İstatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Okul-Hastane İşbirliği Kapsamında Öğrenciye Yönelik Düzenlemelerin Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Görüşler

Yaptığımız araştırmada yüksek- okul öğrencilerinin istendik düzeyde OHİ' ye ilişkin görüşleri tablo 4'te

verilmiştir. Tabloya göre öğrencilerin, %20.9'u "öğrencinin uygulama alanında desteklenmesi", %15.3'ü "verilen teorik eğitimin yeterli düzeyde olması", %15.2'si teorik eğitim ile uygulamanın paralellik göstermesi" gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca "uygulama ile ilgili

düzenlemelerin iyi yapılması” ifadesi bölümler arasında anlamlı bir farklılık yaratmıştır ($p<0.05$). Önder ve arkadaşlarının (2006) yapmış olduğu çalışmada OHİ için yapılabilecekler arasında işbirliği için yasal dayanağın oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir. Bayık (1991) yapmış olduğu çalışmada hemşirelik eğitimindeki uygulamaların daha çok hastane ağırlıklı olması, hastanelerin bugünkü işleyiş düzeninden kaynaklanan nedenlerden dolayı alınan teorik eğitimin uygulamalara

yansıtılamaması, okullarda verilen eğitimin ve uygulama alanlarının farklılıklar içermesi nedeniyle güçlüklerin yaşandığını belirtmiştir. Bizim bulgularımız da bu çalışmayı destekler niteliktedir (Tablo 4). Farklı çalışmalarda okul yönetimi ve hastane yönetimi ile yapılan görüşmelerde ele alınan konular arasında öğrencilerin uygulamalar sırasında desteklenmeleri gerektiği vurgulanmıştır (Çavuşoğlu 1991, Pektekin 1993).

Tablo 5. Sınıflara Göre Öğrencilerin Uygulama Alanlarına İlişkin Beklentileri

Uygulamalara ilişkin beklentiler	2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam		Test sonucu	
	S	%	S	%	S	%	S	%	p	χ^2
Uzman hemşireler çalışmalı	25	7.5	13	3.9	35	10.4	73	21.8	*p<0.05	19.571
Mesleğini seven hemşireler çalışmalı	9	2.7	9	2.7	7	2.1	25	7.5	p>0.05	0.047
Malzeme sıkıntısı olmamalı	28	8.4	29	8.7	30	9.0	87	26.1	p>0.05	2.237
Öğrencinin sağlık güvencesi olmalı	9	2.7	7	2.1	8	2.4	24	7.2	p>0.05	0.377
Ekip iletişiminin iyi olmalı	30	9.0	31	9.3	41	12.2	102	30.5	*p<0.05	9.839
Araştırma yapabilecek olanaklara sahip olmalı	14	4.2	14	4.2	19	5.7	47	14.1	p>0.05	3.761
Daha çok uygulama yapabilecek nitelikte olmalı	46	13.7	44	13.1	52	15.5	142	42.3	*p<0.05	7.723
Klinikte uygulama yapan öğrenci sayısı az olmalı	5	1.5	14	4.2	14	4.2	33	9.9	*p<0.05	7.998
Stajlar ücretlendirilmeli	16	4.8	3	0.9	3	0.9	22	6.6	*p<0.05	12.646
Öğrencilerin fiziksel ihtiyaçları karşılanmalı	15	4.5	21	6.3	25	7.5	61	18.3	*p<0.05	7.194
Diğeri	1	0.3	1	0.3	11	3.3	13	3.9	p>0.05	20.716

Öğrencilerin Uygulama Alanlarına İlişkin Beklentileri

Tablo 5’de yüksekokul öğrencilerimizin uygulama yapmak istedikleri alanın özelliklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Tabloda görüldüğü gibi öğrenciler, daha çok vaka ile çalışılabilecek (%42.3), ekip iletişiminin iyi olduğu (%30.5), uygun rol modeli olabilecek niteliklere sahip uzman hemşirelerin çalıştığı (%21.8), fiziksel ihtiyaçların karşılanabileceği (%18.3), alanlarda uygulama yapmak istediklerini ifade etmişlerdir. Bunlara ek olarak uygulama sırasında uygulama yapan öğrenci sayısının kliniğin imkânlarına göre belirlenmesini (%9.9) ve stajların ücretlendirilmesi gerektiğini (%6.6) belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu görüşleri sınıflara göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık yaratmaktadır ($p<0.05$). Bu bulgularımız Verap ve arkadaşlarının (2006) yapmış oldukları çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Kesik ve arkadaşlarının (2006) yapmış oldukları araştırmanın sonucunda da klinikte çalışan hemşirelerin en az lisans mezunu olması gerektiğini saptamışlardır. Yapılan farklı çalışmalarda okul yönetimi ve hastane yönetimi ile yapılan görüşmelerde ele alınan konular arasında öğrencilerin uygulamalar sırasında desteklenmeleri gerektiği vurgulanmıştır. Birçok farklı okulda öğrenim gören

öğrencilerin bu tür problemler yaşadığı ve bu nedenlerden dolayı benzer talepleri olduğu belirlenmiştir (Ekizler 1994, Çetinkaya ve Kelleci 2001, Ocağcı 1994, Pektekin 1993, Görgülü 2001, Önder ve ark. 2006).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin görüşlerine göre özellikle mesleki gelişimin sağlanabilmesi için OHİ’ nin gerekli olduğu belirlenmiştir. Bulgularımız doğrultusunda bu işbirliğinin gerçekleştirilmesi için aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

- 1- Uygulama öncesi iki kurum arasındaki beklentilerin protokollere dayandırılması,
- 2- Uygulama öncesi öğrencilerin uygulama alanı ve işleyişi hakkında bilgilendirilmesi,
- 3- Öğrencilerin klinik uygulamada yaşadığı güçlükleri eğitimci hemşire ile paylaşması için uygun ortamın sağlanması ve düzenli olarak klinik çalışmalarını gözden geçirme toplantılarının yapılması,
- 4- Uygulama alanı ile öğrenci gereksinimleri arasında paralellik sağlanması,
- 5- Çalışan ebe ve hemşirelerin uygun rol modeli olabilmeleri için güncel bilgilerle sahip olmalarının sağlanması,
- 6- OHİ’yi güçlendirecek parametrelerle ilgili araştırmaların yapılması ve sonuçların eğitim sürecinde kullanılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Atalay M** (1994). Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Klinik Uygulamada Yaşadıkları Güçlükler ve Yardım Beklentileri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1(1):19–25.
- Atalay M** (2003). Üniversite Hastanelerinin Temel Misyonu ve Üniversite Hastanelerinde Çalışan Hemşirelerin Sorumlulukları Açısından Ayrıcalıkları Nelerdir? Yapıcı Okul/Hastane İşbirliği Sempozyum Kitabı, 23-24 Ekim 2003, Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın, 23-26.
- Ataş K, Başol E, Dörthbudak Z** (2006). Öğrenci Hemşirelerin Uygulamadaki Klinik Hemşirelerinden Beklentilerinin Belirlen-

mesi. 5. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, 180.

Başer G (1994). Hemşirelikte Yüksek Öğretim. Hemşirelik Haftasında Erciyes Üniversitesi Panel Konuşması 12-18 Mayıs 1993, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1(1):15–18.

Balım S, İlbey B, Sönmez T ve ark. (2006). Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Gözüyle Okul-Hastane İşbirliği. 5.Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, 203.

Bayık A (1991). Ülkemizde Hemşirelik Eğitiminin Gelişimi ve Öğretime İlişkin Sorunlar. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 7(3):29-39.

- Coşar F, Temel S, Yıldırım G.Y ve ark.** (2006). Ebelik ve Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Okul-Hastane İşbirliği İle İlgili Görüşlerinin Bir Önceki Yıl Mezunu Olan İntörn Öğrencilerle Karşılaştırılması. 5. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, 49.
- Çavuşoğlu H** (1991). Hemşire Eğitiminin Klinik Eğitime İlişkin Sorumlulukları. Türk Hemşireler Dergisi 41(4):21-24.
- Çetinkaya Z, Kelleci M** (2001). Hemşirelikte Araştırma ve Profesyonelleşme. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 47(12):99-103.
- Danış B** (2003). Ege Üniversitesi Okul-Hastane İşbirliği. Yapıcı Okul/Hastane İşbirliği Sempozyum Kitabı, 23-24 Ekim 2003, Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın, 80-82.
- Demirkıran F** (2003). Okul ve Hastane Yöneticilerinin Yapıcı Okul-Hastane İşbirliğine İlişkin Görüşleri. Yapıcı Okul/Hastane İşbirliği Sempozyum Kitabı, 23-24 Ekim 2003, Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın, 51-62.
- Eskimez Z, Alparslan N, Öztunç G ve ark.** (2005). Hemşirelerin Adana Sağlık Yüksekokulu Öğrencileri ve Öğretim Elemanlarının Klinik Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 8(3):30-39.
- Ekizler H** (1994). Akademisyen Hemşire Eğitimcilerinin Klinik Ortamdan Beklentileri Ve Karşılaştıkları Güçlükler. Türk Hemşireler Dergisi 44(2):4-8.
- Görgülü S** (2001). Klinik Uygulamalarda Öğrencilerin Öğretim Elemanlarından Beklentileri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1(8):1-13.
- Karadağlı A** (1993). Öğrenci Hemşirelerin Benlik-Saygısı Düzeyleri İle Algıladıkları Okul Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Türk Hemşireler Dergisi 43(2): 11-15.
- Kaya H** (2003). Hemşirelik Eğitiminde Değişimler ve Gelecek. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 50(13):74-79.
- Karadokovan A** (1997). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hemşirelik Ve Sağlık Ekibine İlişkin Düşüncelerinin İncelenmesi. IV. Ulusal Hemşirelik Sempozyumu Kıbrıs, 82-86.
- Kesik T, Üstündağ A, Yücel E ve ark.** (2006). Burdur Devlet Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Öğrenci Hemşirelerin Klinik Uygulamalarıyla İşbirliği Yapmaya İlişkin Görüşleri. 5. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, 50.
- Kocaman G** (2003). Hastane-Okul İşbirliği Hareketi. Yapıcı Okul/Hastane İşbirliği Sempozyum Kitabı, 23-24 Ekim 2003, Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın, 47-50.
- Ocakçı A** (1993). Hemşirelikte Ekip Çalışması ve Liderlik. Türk Hemşireler Dergisi 43(3):6-7.
- Ocakçı A** (1994). Meslek Bilincinin Profesyonelliğe Etkisi. Türk Hemşireler Dergisi 44 (5-6):39-41.
- Önder A, Uçkan Ö, Demirkıran F** (2006). Yönetici ve Çalışanların Okul-Hastane İşbirliğine Yönelik Ortak Görüşleri. 5. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, 48.
- Özgür G, Karaarslan A, Kılıç M** (1997). Eğitimci Hemşirelerin Uygulamalı Eğitim İle İlgili Görüşleri. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 13(1-3):33-44
- Pekçetin Ç** (2003). Hastanede Çalışan Hemşirelerin Gözüyle Okul-Hastane İşbirliği. Yapıcı Okul/Hastane İşbirliği Sempozyum Kitabı, 23-24 Ekim 2003, Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın: 63-79.
- Pektekin Ç** (1993) Uygulanan Eğitim Öğrencilerin Davranışları ve Benlik Saygısı Üzerine Etkisi, İstanbul
- Uzun Ö** (1996) Hemşirelik Araştırmalarının Sonuçlarını Uygulamada Kullanmayı Yaygınlaştırma Yolları. Türk Hemşireler Dergisi 46(4):9-10
- Yapıcı Okul/Klinik İşbirliği Workshop Raporu** (2002), 05-06 Eylül 2002, Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu, Antalya.
- Verep S, Çoban İG, Durna A ve ark.** (2006). Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Klinik Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. 5. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, 51.
- Yavuz C, Erdoğan Z** (2003) Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu ve Uygulama Araştırma Hastanesi İşbirliğine İki Örnek. Yapıcı Okul/Hastane İşbirliği Sempozyum Kitabı, 23-24 Ekim 2003, Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın.
- Yazıcı S, Eti Aslan F** (1997). Klinik Sahiplerinin Gözüyle Misafirler: Hemşirelik Eğitimi Uygulama Alanlarındaki Hemşirelerin, Öğrenciler ve Öğretim Elemanlarına İlişkin Düşünceleri. IV. Ulusal Hemşirelik Sempozyumu Kıbrıs, 289-293.